

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 21/19.04.2021 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 19.04.2021 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ:

Александър Кашъмов

Бойко Василев

Весислава Антонова

Гена Трайкова

Диляна Илиева

Даниела Тренчева

Ирина Недева

Илия Вълков

изслуша доклад по жалби на Н. К. срещу вестник “Струма” и неговия информационен сайт по повод публикация със заглавие “Как болницата в Якоруда, вместо да лекува болните от Ковид, стана луксозна ВИП кооперция за близките на кмета Н. К.” от 2021-01-15, в която според жалбоподателя е извършено нарушение на Етичния кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалби с вх. Но 08-001/2021 и 08-002/202 твърдят нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на вестник “Струма” и неговия информационен сайт.
2. Жалбите са допустими по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадени са в срок и съдържат всички необходими реквизити.
3. Копие от жалбите и искане за становище са изпратени до изданието.
4. По повод жалбите не е постъпил писмен отговор в срока, определен в правилника.
5. КЖЕ взе решение да обедини разглеждането на жалбите на Н.М.К. по повод публикацията на „Струма“.

II. ЖАЛБИ

И двете жалби се отнасят до една и съща публикация в “Струма”. Според жалбоподателя тя:

- е “непроверена и недостоверна”;
- “клеветнически и омерзено е скрила и изопачила информацията пред читателите си”. Авторката, смята Н. К., е скрила факта, че закриването на болницата в Якоруда е извършено “от Министерството на здравеопазването през 2000 г. с ПМС № 205/29.09.2000 година, обнародван в ДВ брой 81 от 06.10.2000 година”, което е “достъпна и лесно проверима информация”.
- Уронва авторитета, честта и доброто му име пред обществото. Публикацията, твърди той, “вреди на личното ми достойнство и ме дискредитира в обществото. Причинен ми е тормоз в публичното пространство с всички негативни въздействия – негативни емоции, стрес, фрустрация, социална изолация, маргинализация. С това се цели физическо и психическо увреждане на моята личност.”

Съществена част от жалба 08-001/2021 съставлява недоволството на жалбоподателя от обидни, негативни и анонимни коментари под публикацията. Според него те били доказателство, че доброто му име вече е пострадало – а редакцията, вместо да печели посещения с тях, е трябвало да “попречи те да станат публично достояние”.

В 08-002/2021 той доразвива аргументацията си, като представя обилна доказателствена част, която, според него, доказва истинското фактическо състояние около болницата в Якоруда.

Жалбоподателят твърди, че един и същи автор на “Струма” води кампания срещу него “по поръчка”, като се позовава и на друга подобна публикация, в брой 252 от 27.10.2020 (за която също твърди, че е абсолютно невярна). Във втората си жалба, 08-002, той засяга пространно и нея, макар да не я е включил като основен предмет на жалбата – “Новия площад на Якоруда се срути 2 месеца след завършването, кметът чака ново служебно порше с цвят черен металик”. Кметът дава обяснение както относно ремонта на площада, така и около закупуването на служебния автомобил.

Наред с всичко това, Н.М.К. посочва, че въпросната медийна кампания е преминала и в други медии. Опитал е да отговори в някои от тях, но е последвала нова публикация против него.

Жалбоподателят настоява КЖЕ да обяви нарушение, а “Струма” да публикува опровержение “с изрично отбелязване, че информацията в публикацията не е била проверена, след като свали новината от сайта си, и разкрие източника на неверните данни.”

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.,

1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци.,

1.3.1 Ще се стремим да проверяваме информацията преди нейното публикуване, като търсим и използваме различни източници, и доколкото е възможно ще посочваме нейния произход.,

1.3.2 Предпочитаме да използваме идентифицирани източници пред анонимните, чиято честност и надеждност не може да се прецени от обществото.,

1.3.4 Винаги ще посочваме, когато информацията не е потвърдена.,

2.3.2 Ще избягваме публикуването на снимки и записи, направени извън обществените места, ако засегнатите лица не са съгласни.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

От ответната страна не е постъпило становище.

V. ФАКТИ

Жалбоподателят Н. К. е кмет на Якоруда. Публикацията на “Струма” в критичен тон твърди, че на мястото на якорудската болница се е появила “люксозна ВИП кооперация на близките на кмета”. Ето ключовият пасаж:

“Болницата в Якоруда, която тези дни трябваше да навърши 74 г. от откриването си, е вероятно единствената в страната, където РЗИ – Благоевград няма да изпрати ваксини срещу Ковид-19. Докато другите болнични управители в региона правят списъци на колегите си от първа линия за борба със заболяването, за да могат те да придобият поне временен имунитет, в Якоруда списъци няма, няма и управител. Всъщност няма и болница, след като преди 7 г. кметът на общината Н. К. взе едно от най-скандалните решения по време на дългото си кметуване – да я разпродаде за апартаменти на свои близки. Предложението му, както всички останали, бе гласувано от тогавашния Общински съвет.

Така някогашният здравен дом, построен от социалистическа България в най-бедния и отруден край, за да обслужва 9500 души население, днес е разпарчетосан между т.нар. „силни на деня“, а парите от продажбата на апартаментите отдавна са изхарчени. Там, където допреди години се спасяваха човешки животи, днес мирише на кисело зеле и боб.

Всъщност продажбата на общинското здравно заведение става толкова тихомълком, че за нея се разчу едва през последните месеци, около коронакризата. Чак когато вирусът застигна местните и в един от тукашните шивашки цехове жените масово се разболяха, хората извън Якоруда започнаха да си задават въпроса защо болните се изпращат в Разлог или Велинград, а не остават в местното лечебно заведение, каквото е логично да има – все пак статистиката сочи, че страната ни има 341 болници на 265 общини, а по времето на соца беше прецедент да има общински център без развито здравеопазване.

Отговорът на въпроса „защо“ в Разлог се крие в една сесия, на която мимоходом е взето решение здравното заведение да бъде продадено, защото вече е „морално остаряло и си е изчерпало предназначението“, както се мотивира К. Това, че става въпрос за пристройка към сграда в центъра на града, строена в края на 80-те години и санирана през 2014 г. по проект на „Красива България“, не впечатлява никого от народните избраници.

В Якоруда никой не знае за апартаментите в болницата да е имало публични търгове. Затова пък много скоро става ясно, че жилищата са продадени на цени от 10 000 лв. за по-малките до 18 000 лв. за пристайните, както и кои са новите им собственици.”

Оттук до края на публикацията авторката на “Струма” изброява подробно имената на лицата, придобилите въпросните апартаменти, както и тяхната свързаност с кмета.

В първата си жалба (08-001) кметът не влиза в подробности по доказателствата на своите твърдения. Но във втората (08-002) той излага аргументите си в пълнота. Те са идентични със становището на Общинския съвет на Якоруда, специално прието по повод публикациите в “Струма” (https://rodopi24.blogspot.com/2021/02/blog-post_418.html). Внимателният прочит на фактите показва следното:

- Публикацията спестява конкретни обстоятелства по състоянието на болницата. Тя е затворена с решение на Министерския съвет от 2000 г. През 2016 община Якоруда е дарила на Министерството на здравеопазването част от бившия ѝ сграден фонд, върху който е разположен Спешен медицински пункт, кабинети на лични лекари, стоматолози, лаборанти, заедно с линейки за спешните случаи. Нито в публикацията на “Струма”, нито в становището на Общинския съвет се разказва какво е ставало с този казус между 2000 и 2016. Споменава се само изпълнение на проект по “Красива България” през 2014.
- Същевременно обаче нито жалбоподателят Н.М.К., нито Общинският съвет в Якоруда не дават обяснения върху основните факти в публикацията – как са раздавани апартаментите, разположени върху останалата част от сградния фонд на бившата болница.

Към 18.04.2021 линкът към публикацията, посочен в 08-002, е недостъпен.

VI. МОТИВИ

КЖЕ разгледа жалбите на Н. К. и приложените към тях материали.

Жалбите се отнасят до разпоредбите за “достоверна информация” и “източници” в Етичния кодекс на българските медии.

КЖЕ няма нито възможността, нито отговорността да извърши прецизна проверка на фактите, за да отсъди коя от двете страни е по-близо до истината. Комисията може да отбележи единствено очевидните пропуски и противоречия между публикацията и жалбоподателя.

Публикацията в “Струма” изнася конкретни, критични спрямо кмета факти относно раздаване на апартаменти, собственост на община Якоруда. Те не са опровергани.

Но избирателното предоставяне само на част от обстоятелствата, които имат отношение към обсъжданата тема и спестяването на други факти, отнасящи се до съдбата на болницата в Якоруда, създават впечатление у читателите, че част от твърденията в текста звучат като спекулация, особено връзката между пораженията от Ковид-19 и действия или бездействия на кмета.

Редакцията би могла да се предостави право на отговор, ако жалбоподателят се фокусира върху предмета на публикацията и, за да компенсира селективното изнасяне на факти, може да предостави липсващи в публикацията обстоятелства, които биха допринесли гражданите да бъдат по-добре информирани и да имат по-пълна картина за болницата в Якоруда.

КЖЕ подчертава, че фактите трябва да бъдат конкретни и проверими, в противен случай може да се влезе в спирала на недоказани обвинения.

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалби с вх. No 08-001/2021 и 08-002/2021 на Н.К. срещу вестник "Струма" и неговия информационен сайт по повод публикация със заглавие "Как болницата в Якоруда, вместо да лекува болните от Ковид, стана луксозна ВИП кооперция за близките на кмета Н. Кафелов" от 2021-01-15 за:

- **Основателни** по чл.1.1.1 ("*Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти*") и
- **и за неоснователни** по следните разпоредби:

1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци.,

1.3.1 Ще се стремим да проверяваме информацията преди нейното публикуване, като търсим и използваме различни източници, и доколкото е възможно ще посочваме нейния произход.,

1.3.2 Предпочитаме да използваме идентифицирани източници пред анонимните, чиято честност и надеждност не може да се прецени от обществото.,

1.3.4 Винаги ще посочваме, когато информацията не е потвърдена.,

2.3.2 Ще избягваме публикуването на снимки и записи, направени извън обществените места, ако засегнатите лица не са съгласни.

Председател на КЖЕ:
Нели Огнянова

Изпълнителен директор на Фондация "НСЖЕ":
Адриана Попова